

is niet slechts de vorst der Montenegrijnen, maar het eigenlijke ideaal van geheel Balkanie, naar hetwelk Bosnië zoowel als Herzegowina, 't noordelijk Macedonië zoowel als 't eigenlijk Servië, de oogen gericht houdt. En dat hij zich, waar 't pas geeft, ook door Oostenrijk weet te doen eerbiedigen, kan 't volgende bewijzen: Een paar maanden geleden werd een Montenegrijnsch veehoeder die zijn schapen op Oostenrijksch grondgebied had laten grazen, in een daaruit ontstanen strijd, door de douanen gedood. De weduwe ging hulp vragen bij haar landgenooten, die overwinnaars bleven; drie douanen werden gedood, andere gewond, en de schapen in triomf teruggevoerd. Het geval was natuurlijk van ernstigen aard; maar het Montenegrijnsche volk toonde zich zóó vast besloten elkaars partij te nemen, dat de Oostenrijksche autoriteiten de wijste party hebben moeten kiezen en de zaak sussen. Een landje van 200,000 inwoners met een balans van 2 miljoen zoude eerder een oorlog te gemoet gaan dan twintig schapen in de handen van hen laten, aan wie ze niet toekomen. Ingesloten tusschen twee groote rijken als Turkije en Oostenrijk als een vlieg tusschen twee olifanten, zijn zij daar volkomen rustig bij, trachtend in dezen vreedestijd hun land economisch te ontwikkelen, maar klaar met 't zwaard als 't oogenblik dáár is om een groot volk te worden en een grooten staat te vormen, wat in aller harten leeft. Nikolaas I weet deze gevoelens aan te kweken, en te gelijk, terwijl de Balkanische Staten door politieke partijen worden verscheurd, eenheid van bestuur en richting in zijn volk te verwezenlijken.

Het parlementarisme bestaat daar niet; de Gospodar, geliefd en vereerd, vertegenwoordigt de absolute macht: zijn ministers zijn niet veel meer dan zijn secretarissen; zijn oog reikt tot in het verste hoekje der zwarte bergen. Hij kent al de familiehoofden van zijn land, hunne verhoudingen en hunne gezindheden, en als 't noodig is komt hij tusschenbeide om te helpen, te straffen, te bevredigen. Verkeerde elementen weet hij uit elk bestuur te houden; goede maakt hij zich ten nutte. Het tegenwoordig wetboek is onder zijne leiding gemaakt; de ontwikkeling van den landbouw sinds 1878 is aan hem te danken; het leger dat nu in geregelden goeden staat verkeert en in vreedestijd uit 36,000 man, in oorlogstijd uit 60,000 man bestaat, is zijn werk. Zonder dwang, zonder hardheid, is hij het centrum van zijn volk, de spil waarom alles draait.

Hoe eenvoudig de inrichting der Staatszaken zijn, blijkt uit het volgende:

Een Engelsch toerist had vergunning tot een bezoek aan 't ministerie van finantiën. Hij vond den minister op zijn post, die in een rijk groen en wit nationaal kostuum zijn plichten vervulde, steeds met den revolver naast zich. Met enkele woorden legde hij den Engelschman het systeem uit waarnaar de finantiën bestuurd werden. In elk distrikt zamelt een kapitein van 't leger de belastingen in, en brengt die aan den minister te Cettinje, die ze in de brandkast met dubbel slot wegbergt. Deze betaalt daarvan het noodige geld voor het onderhoud van den Gospodar en voor de beambten. Schuld is er niet, de balans is altijd zuiver.

Nog andere zaken zijn vermakelijk eenvoudig ingericht. Drie rechters vormen